

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 4 декември 2023 г.
(OR. en)

16335/23

СТ 192
ENFOPOL 530
COTER 235
JAI 1612

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	4 декември 2023 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	15404/23
Относно:	Заклучения на Съвета относно третирането на освободени от затвора лица, които могат да представляват потенциална терористична заплаха – <i>Заклучения на Съвета (4 декември 2023 г.)</i>

Приложено, на делегациите се изпращат заключенията на Съвета относно третирането на освободени от затвора лица, които могат да представляват потенциална терористична заплаха, одобрени от Съвета (правосъдие и вътрешни работи) на неговото 3992-ро заседание, проведено на 4 декември 2023 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА

относно третирането на освободени от затвора лица, които могат да представляват потенциална терористична заплаха

КАТО ЗАЯВЯВА ОТНОВО, че тероризмът е посегателство срещу основните ценности на Европейския съюз и правата на човека и продължава да представлява сериозна заплаха за държавите членки.

КАТО ИЗТЪКВА, че борбата с тероризма продължава да бъде приоритет в дневния ред на Съвета на Европейския съюз и съвсем наскоро това беше подчертано в заключенията му от 9 юни 2022 г., озаглавени „Защита на европейците от тероризъм: постижения и следващи стъпки“¹.

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че в заключенията си от 11 декември 2020 г.² Европейският съвет призовава държавите членки да увеличат усилията си за пълноценно използване на европейските бази данни и информационни системи, по-специално във връзка с въвеждането в базите данни на съществени данни за лица, за които отделни държави членки са преценили, че представляват сериозна терористична заплаха или заплаха от насилствен екстремизъм, включително за чуждестранните бойци терористи.

КАТО ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ, че в заключенията си относно предотвратяването и борбата с радикализацията в затворите и мерките по отношение на извършителите на терористични и свързани с насилствения екстремизъм престъпления след тяхното освобождаване, приети на 6 юни 2019 г.³, Съветът на Европейския съюз заявява, че по-нататъшното наблюдение на радикализираните лица, за които въз основа на оценка на риска се счита, че представляват постоянна заплаха след освобождаването, може да бъде извършвано конкретно във всеки случай в съответствие с националното право и при спазване на принципа на пропорционалност и на основните права на засегнатото лице.

КАТО ПРИПОМНЯ, че в същите заключения Съветът подчертава, че може да се окаже полезно и предприемането на мерки след освобождаването с цел да не се допусне извършители на терористични и свързани с насилствения екстремизъм престъпления или извършители, които са се радикализирали преди или по време на излежаване на присъди в затвора, да се включат в екстремистка дейност с употреба на насилие след освобождаването им.

¹ 9997/22.

² EUCO 22/20.

³ 9727/19.

КАТО ПРИПОМНЯ, че в същите заключения Съветът заявява, че обменът на информация за радикализирани затворници между държавите – членки на ЕС на двустранна или многостранна основа, доколкото това се разрешава от националното право, би могъл да се окаже ценен инструмент, например когато обменяната информация се отнася до бивши затворници, които се завръщат или пътуват за различни държави членки.

КАТО ОТБЕЛЯЗВА, че в същите заключения се посочва, че би било полезно да се използват по-добре съществуващите информационни системи (включително Шенгенската информационна система – ШИС).

КАТО ВЗЕМА ПРЕДВИД, че в заключенията си относно вътрешната сигурност и европейското полицейско партньорство, приети на 24 ноември 2020 г.⁴, Съветът заявява, че следва да продължи да се обръща особено внимание на завърналите се от зони на конфликт лица, както и на затворите и освободените затворници.

КАТО ИЗТЪКВА, че в същите заключения Съветът призова държавите членки да обърнат специално внимание на лицата, за които държавите членки считат, че представляват заплаха, свързана с тероризма или насилствения екстремизъм, подчертавайки, че в Европа без вътрешни граници трябва да се гарантира надежден и бърз обмен на информация, когато тези лица пътуват или се свързват с други хора или мрежи в други държави членки.

КАТО ПОДЧЕРТАВА, че според същите заключения Съветът принципно счита за важно лицата, за които отделните държави членки смятат, че представляват сериозна заплаха, свързана с тероризма или насилствения екстремизъм, да бъдат въвеждани в съответните европейски бази данни и информационни системи, освен ако не се изисква друго поради опасения от правно или оперативно естество.

КАТО ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ, че в съвместното изявление на министрите на вътрешните работи на ЕС относно последните терористични нападения в Европа се отправя призив за обмен на информация относно лицата, представляващи заплаха, свързана с тероризма или насилствения екстремизъм.

⁴ 13083/1/20 REV 1.

КАТО ИЗТЪКВА, че усилията за увеличаване на обмена на информация и на знанията за лицата, представляващи заплаха, свързана с тероризма или насилствения екстремизъм, като например проектът *Gefährder*⁵, вече са в ход под формата на дискусии на експертно равнище, създаването на сборник с подходите на правоприлагащите органи на държавите членки за оценка на лицата, считани за потенциална заплаха от тероризъм или насилствен екстремизъм, и за третирането им, както и разработването на общо разбиране и необвързващи индикативни критерии за разглеждане на информацията за такива лица и въвеждането ѝ в европейските бази данни и информационни системи. Тази дейност е насочена срещу лица, считани за потенциална заплаха от тероризъм или насилствен екстремизъм, включително лица, осъдени за тероризъм или радикализирани затворници с присъди за други престъпления, които са освободени или предстои да бъдат освободени, и въз основа на индивидуална оценка на риска се счита, че представляват постоянна заплаха след освобождаването.

КАТО ОТБЕЛЯЗВА, че в последния си Доклад за състоянието и тенденциите в областта на тероризма в Европейския съюз (TE-SAT)⁶ Европол подчертава, че освобождаването на радикализирани лица от затворите продължава да буди безпокойство сред държавите членки, тъй като те могат да продължат действията на прозелитизъм извън затворите и да участват в подготовката на терористични нападения, и добавя, че радикализираните джихадисти могат да представляват риск от насилие или да планират нападения, след като бъдат освободени.

КАТО ВЗЕМА ПРЕДВИД, че Съюзът вече е бил подложен на няколко нападения от джихадисти с участието на извършители, които са били освободени осъждани лица или затворници към момента на извършване на нападението⁷.

⁵ Разработването на незадължителни общи индикативни критерии за общо разбиране сред правоприлагащите органи на държавите – членки на ЕС, относно това кога дадено лице следва да се разглежда като потенциална заплаха от тероризъм или насилствен екстремизъм, разглеждането на информацията за такива лица и нейното вписване в европейските бази данни и информационни системи.

⁶ Европол (2023), Доклад за състоянието и тенденциите в областта на тероризма в Европейския съюз (TE-SAT).
https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_TE-SAT_2023.pdf

⁷ Европол (2021), Доклад за състоянието и тенденциите в областта на тероризма в Европейския съюз (TE-SAT).
https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/tesat_2021_0.pdf

КАТО ПОДЧЕРТАВА факта, че през идните пет години в целия Съюз ще бъдат освободени значителен брой лица, осъдени за терористични престъпления или осъдени за други престъпления и впоследствие радикализирани в затвора. Този специфичен аспект ще изисква от компетентните органи да увеличат усилията си за управление на риска и за наблюдение, съобразно съществуващия капацитет и съответното приоритизиране, както и усилията си за извеждане на тези лица от цикъла на насилие и за реинтеграция след тяхното пускане на свобода.

КАТО ПРИПОМНЯ, че в приетите на 9 юни 2022 г. заключения, озаглавени „Защита на европейците от тероризъм: постижения и следващи стъпки“, Съветът изтъква решаващото значение на ШИС с целия възможен капацитет, който тази система предлага, за обмена на информация, която би могла да помогне на държавите членки в откриването и наблюдението на лица, представляващи терористична заплаха.

КАТО ОТБЕЛЯЗВА, че от март 2021 г. Европол получава доклади за намерени съответствия в ШИС по сигнали, свързани с тероризъм, и предоставя подкрепа на държавите членки.

КАТО ОТБЕЛЯЗВА ОЩЕ, че посочените по-горе заключения се позовават на оперативната добавена стойност, която носи разработването на процедура след намиране на съответствие за чуждестранни бойци терористи, регистрирани в ШИС и представляващи сериозна заплаха, въз основа на доброволното получаване на уведомления за съответствие;

КАТО ПРИПОМНЯ, че обновената ШИС започна да функционира на 7 март 2023 г. с разширен обхват, включително нови допълнителни категории сигнали и повече данни, по-специално нови видове биометрични данни и нови функции, което предоставя допълнителни съществени инструменти за борба с тероризма и тежката престъпност.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

ПРИЗНАВАЙКИ потенциалната заплаха, която представляват освободените лица, осъдени за терористични престъпления, или радикализираните затворници, осъдени за други престъпления.

ИЗТЪКВАЙКИ необходимостта от насърчаване на обмена на информация между държавите членки за данни относно лица, които могат да представляват терористична заплаха, в съответствие с националното и европейското право и при зачитане на принципа на пропорционалност и основните права на засегнатите лица.

ПОДЧЕРТАВАЙКИ същевременно значението на защитата на основните права и свободи на освободените затворници, по-специално на тези, които вече не представляват заплаха.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

ДА НАСЪРЧАВАТ, в съответствие с националното право и при зачитане на принципа на пропорционалност и основните права на засегнатите лица, приемането на мерки след освобождаването на лица, осъдени за тероризъм, или радикализирани затворници, осъдени за други престъпления, които представляват потенциална терористична заплаха.

ДА ДОРАЗВИЯТ оценката на риска и управлението или наблюдението на освободените лица или лицата, които предстои да бъдат освободени, като следват многоведомствен подход, който насърчава участието и координацията на всички заинтересовани страни.

ДА ЗАСИЛЯТ, в рамките на приложимото право, обмена на информация, както двустранно, така и на равнище ЕС, относно лица, осъдени за тероризъм или за други престъпления, които са освободени или предстои да бъдат освободени след излежаване на присъдата си, когато оценката на риска показва, че те все още са радикализирани и представляват терористична заплаха.

ДА СПОДЕЛЯТ, в съответствие с националното право и своевременно преди евентуалното им освобождаване, информация в рамките на ЕС относно затворниците, за които се счита, че представляват терористична заплаха, чрез въвеждане на техните данни в ШИС, и ако тези затворници се наблюдават по линия на правоприлагането, като използват информационната система на Европол (EIS) и проектите на Европол в областта на анализа. Това следва да се извършва в съответствие с правните изисквания на ЕС и на държавите членки, оперативните ограничения, зачитането на принципа на пропорционалност и спазването на основните права, за да се гарантира, че лицата, които представляват терористична заплаха, са включени в базите данни на ЕС, и за да се улесни проверката на тези лица в тези системи, включително на техните биометрични данни.

ДА ПРОУЧАТ възможността за разширяване на обсъжданията относно ефективния обмен на информация след намерени съответствия в ШИС, свързани със сигнали за терористични престъпления, включително относно чуждестранни бойци терористи, които представляват сериозна заплаха, в полза на всички държави членки, които желаят да получават уведомления след намерени съответствия в ШИС, така че в тях да бъде включен и обменът на информация след намирането на съответствия в ШИС за извършители на терористични престъпления или престъпления, свързани с насилствен екстремизъм, или извършители на престъпления, радикализирани по време на престоя им в затвора.

ДА ОБЕДИНЯТ усилия и да ОБМЕНЯТ най-добри практики за укрепване на отношенията с приоритетни трети държави, за да се улесни експулсирането, в съответствие с националното законодателство на държавите членки, на чуждестранни радикализирани престъпници, освободени от затвора, които въз основа на информация, като например съдебни присъди или разузнавателни данни от органите, отговарящи за националната сигурност, представляват потенциална терористична заплаха.

ПРИКАНВА КОМИСИЯТА:

ДА ПРОДЪЛЖИ да подкрепя държавите членки, по тяхно искане, при разработването, прилагането и стандартизацията на инструменти за оценка на риска както за лицата, осъдени за терористични престъпления, така и за радикализираните затворници, осъдени за други престъпления, като отчита променящата се терористична заплаха и произтичащата от това необходимост от адаптиране на инструментите, както и при събирането на научни данни, необходими за емпиричното валидиране на тези инструменти и за основано на доказателства вземане на решения относно управлението и наблюдението на освободени престъпници, които представляват терористична заплаха.

ДА ПРОДЪЛЖИ да улеснява, доколкото приложимото право позволява, обмена на информация относно лица, считани за потенциална заплаха от тероризъм или насилствен екстремизъм, включително такива, осъдени за тероризъм или за други престъпления и радикализирани впоследствие, които са освободени или предстои да бъдат освободени, също така чрез насърчаване на използването на съществуващите инструменти, по-специално ШИС, и ако тези лица се наблюдават по линия на правоприлагането, информационната система на Европол (EIS) и проектите на Европол в областта на анализа.

ДА ПОДКРЕПЯ държавите членки в укрепването на отношенията с приоритетни трети държави, за да се улесни експулсирането на освободени от затвора чуждестранни радикализирани затворници към техните държави на произход.

ДА НАСЪРЧАВА, с подкрепата на Европол в рамките на неговия мандат и в съответствие с националното право и правото на ЕС, обмена на добри практики между държавите членки, особено при извършването на оценки на заплахите преди освобождаването на осъдените лица и налагането на пробационни мерки или мерки за сигурност след освобождаването.
